

Warszawa, dnia 23 lipca 2018

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: SAR.wpr.058.4.2018
SAR.wpr.058.4.2018

Pani

Barbara Dolniak
Wicemarszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

W nawiązaniu do zapytania poselskiego nr 7651, złożonego przez Posłów Urszulę Paślawską i Krystiana Jarubasa w sprawie działań podjętych przez Rząd RP mających na celu wyrównanie unijnych dopłat dla rolników polskich, poniżej przesyłam stosowne wyjaśnienia.

Od początku działalności rządów Prawa i Sprawiedliwości po wygranych wyborach w 2015 roku, resort rolnictwa aktywnie zabiega na forum europejskim o wyrównanie średnich stawek dopłat bezpośrednich w przeliczeniu na hektar użytków rolnych. Obecny Rząd, kierowany przez Premiera Mateusza Morawieckiego, kontynuuje działania w tym zakresie.

Wszystkie spotkania o charakterze bilateralnym lub wielostronnym poświęcone przyszłości i reformie wspólnej polityki rolnej, w których udział biorą przedstawiciele Rządu, są wykorzystywane przez stronę polską, aby podnosić ten postulat i przedstawiać odpowiednią argumentację w tym zakresie. Okazją do przedstawienia tego oczekiwania były m.in. rozmowy Ministra Jurgiewicza z Philem Hoganem, Komisarzem ds. rolnictwa i rozwoju wsi, podczas jego wizyt w Polsce w marcu 2016 r. oraz w październiku 2017 r., czy w czasie polsko-niemieckich spotkań dwustronnych w kwietniu i czerwcu 2016 r. Ważnym forum do zaprezentowania polskich oczekiwań były poświęcone tematyce przyszłego kształtu WPR dyskusje na posiedzeniach Rady UE ds. rolnictwa i rybołówstwa w maju i listopadzie 2016 roku oraz w marcu i wrześniu 2017 roku. Z kolei w grudniu 2017 roku Minister Jurgiewicz miał okazję prezentować polskie stanowisko dotyczące WPR po 2020 roku, w tym kwestii wyrównania płatności bezpośrednich, w czasie zorganizowanej przez francuskie Ministerstwo Rolnictwa i Żywności konferencji w Paryżu.

Resort rolnictwa podejmuje też liczne działania, które służą budowaniu koalicji państw w podobny sposób myślących o przyszłości WPR. Efektem tych działań było m.in. przyjęcie w 2 czerwca 2017 roku deklaracji państw Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii, Rumunii i Słowenii. Deklaracja odnosi się także do potrzeby wyrównania płatności bezpośrednich pomiędzy państwami członkowskimi UE. Kolejne deklaracje tego typu w formacie rozszerzonej Grupy Wyszehradzkiej przyjęte zostały w lipcu 2017 r. (razem z Litwą i Łotwą) oraz w styczniu 2018 roku (razem z Chorwacją). Z kolei w dniu 13 marca 2018 roku, w czasie spotkania w Rydze, przejęta została wspólna deklaracja Polski oraz Estonii, Litwy i Łotwy.

Kwestia wyrównania płatności bezpośrednich została ujęta jako kluczowy priorytet Rządu RP w odniesieniu do przyszłego kształtu WPR w przyjętym przez Radę Ministrów w maju 2017 r. dokumencie *„Wspólna polityka rolna po 2020 roku – polskie priorytety”*. Dokument ten przesłany został w czerwcu 2017 r. do Komisarza Hogana w celu przedstawienia Komisji Europejskiej polskich propozycji, które włączają nas w debatę dotyczącą przyszłości WPR.

Od listopada 2017 r. na forum Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa prowadzone były prace dotyczące komunikatu Komisji Europejskiej pn. *„Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności”* (COM(2017)713). Dokument ten zawiera kierunkowe propozycje zmian wspólnej polityki rolnej po roku 2020. Komunikat odnosił się także w następujący sposób do kwestii zróżnicowania płatności bezpośrednich: *„(...) należy dążyć do zmniejszenia różnic między państwami członkowskimi pod względem wsparcia w ramach WPR. Nawet jeśli uznać istniejące w UE duże zróżnicowanie względnych kosztów pracy i gruntów oraz różny potencjał w zakresie działalności rolniczej, wyzwania, z jakimi muszą się mierzyć wszyscy rolnicy w UE, są podobne”*. Zapis ten wskazuje, że Komisja Europejska jest świadoma, że wyrównanie płatności bezpośrednich będzie istotnym elementem rozstrzygnięć dotyczących przyszłego kształtu WPR, a ich zróżnicowanie jest coraz trudniejsze do uzasadnienia i zaakceptowania. W stanowisku Rządu przyjętym przez Komitet do Spraw Europejskich w dniu 25 stycznia 2018 r. znalazł się odpowiedni postulat w tej sprawie.

Prace nad ww. komunikatem KE zakończyły się przyjęciem w dniu 19 marca 2018 r. konkluzji prezydencji bułgarskiej w sprawie tego dokumentu. Konkluzje te zawierają szereg propozycji i stwierdzeń, które są zgodne z polskim stanowiskiem. Ostatecznie Polska nie poparła jednak projektu konkluzji w kształcie zaproponowanym przez prezydencję bułgarską. Powodem tego był niewystarczająco precyzyjny zapis, który dotyczył wyrównania płatności między państwami członkowskimi. Nie znalazło się w nim jednoznaczne stwierdzenie o potrzebie zakończenia procesu pełnego wyrównania płatności bezpośrednich, co dla Polski jest sprawą kluczową. Projekt konkluzji odrzuciły także Estonia, Litwa, Łotwa i Słowacja.

Istotną płaszczyzną aktywności Rządu w sprawie kształtu przyszłej WPR, a przede wszystkim w zakresie finansowania tej polityki, są prowadzone na forum UE dyskusje i prace nad wieloletnimi ramami finansowymi po 2020 roku. Na poziomie krajowym zaangażowanie w te prace koordynuje Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Priorytety dotyczące przyszłości WPR stanowią istotny komponent

ramowego stanowiska negocjacyjnego Polski w sprawie przyszłości unijnego budżetu, które zawiera m.in. następujący zapis: „Polska będzie podkreślać, że dotychczasowe strategiczne cele UE – jak polityka spójności czy wspólna polityka rolna – wymagają zapewnienia finansowania na poziomie umożliwiających ich skuteczną realizację. Tym samym przyjmowanie nowych priorytetów powinno iść w parze z przeznaczeniem na nie dodatkowych środków.”

W kontekście działań związanych z przyszłymi wieloletnimi ramami finansowymi (WRF) i kwestii wyrównania płatności bezpośrednich warto zwrócić uwagę na następujące elementy. Potrzeba zapewnienia jednolitych warunków konkurencji dla wszystkich rolników w UE i wyrównania poziomu płatności bezpośrednich znalazła się wśród oczekiwań Polski przedstawionych w dokumencie „*Polish non-paper on the next EU financial perspective*” przekazanym państwom członkowskim i Komisji Europejskiej w czerwcu 2017 roku. Podobne zapisy pojawiły się także w dokumencie „*Non-paper on the V4 priorities for the post-2020 Multiannual Financial Framework*” przekazanym przez Węgry (przewodniczące obecnie pracom Grupy Wyszehradzkiej) w styczniu 2018 roku Guentherowi Oettingerowi, Komisarzowi ds. Budżetu i Zasobów Ludzkich. Premier Mateusz Morawiecki wskazywał na wspólną politykę rolną jako jeden z priorytetów Polski w czasie nieformalnego spotkania unijnych przywódców poświęconego m.in. tej kwestii kolejnych WRF, które odbyło się w Brukseli 23 lutego 2018 r.

W dniu 2 maja 2018 r. KE przedstawiła pakiet dokumentów dotyczących kształtu wieloletnich ram finansowych (WRF), w tym m.in.: komunikat *Nowoczesny budżet dla Unii, która chroni, wspiera i broni Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021-2027* (dokument COM(2018)321 final). Polska krytycznie oceniła propozycję cięcia wydatków na WPR., w tym redukcję budżetu WPR w II filarze, szczególnie mniej zamożnym państwom członkowskim UE. Dlatego na posiedzeniu Rady UE do Spraw Ogólnych, które odbyło się w dniu 14 maja 2018 roku, przedstawiciel Polski wyraził sprzeciw dla proponowanego zmniejszenia realnych wydatków na WPR.

W projekcie stanowiska oceniającym zaprezentowany przez KE w dniu 1 czerwca br. pakiet legislacyjny reformujący WPR po 2020 roku, Rząd RP opowiada się przeciwko zmniejszeniu poziomu unijnego finansowania WPR. Wspólna polityka rolna wymaga odpowiednich nakładów, ponieważ jest jednym z fundamentów jednolitego rynku UE, ma swoje umocowanie traktatowe, spełnia kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego Europy i promowania rozwoju obszarów wiejskich, a także w realizacji ambitnych unijnych celów środowiskowo-klimatycznych. Zdaniem Rządu RP, proponowana redukcja budżetu WPR jest dalece nieuzasadniona biorąc także pod uwagę liberalną agendę handlową UE, według której umowy o wolnym handlu są zawierane z partnerami, którzy są dużymi producentami i eksporterami rolnymi o często niższych niż w UE standardach produkcji (środowiskowych, dotyczących dobrostanu zwierząt) i tym samym niższych kosztach produkcji. Zmniejszenie budżetu WPR połączone z rozszerzeniem jej zadań może być zagrożeniem dla europejskiego modelu rolnictwa opartego na gospodarstwach rodzinnych i zrównoważonych metodach produkcji.

W zakresie wyrównania płatności bezpośrednich KE zaproponowała w pakiecie legislacyjnym, aby w przypadku państw członkowskich, w których stawki płatności są niższe niż 90% unijnej średniej, kontynuować proces wyrównywania (tzw. konwergencja zewnętrzna) rozpoczęty w okresie 2014–2020. Dla tych państw członkowskich różnica między obecnym poziomem płatności bezpośrednich a 90% średniej ma zostać zmniejszona o połowę. Wszystkie państwa członkowskie będą uczestniczyć w finansowaniu tego procesu.

Zaproponowane przez Komisję niewielkie tempo wyrównywania poziomu płatności bezpośrednich utrzymałoby duże, nieuzasadnione i niespójne z nowymi celami WPR dysproporcje wsparcia producentów rolnych działających na jednolitym rynku UE. Tymczasem priorytetem Rządu RP jest zapewnienie równych warunków konkurencyjności polskim rolnikom – funkcjonujące w ramach rynku rolnego UE podmioty muszą spełniać te same i coraz wyższe unijne standardy produkcji. Dlatego Rząd RP negatywnie ocenia rozwiązanie przedstawione przez KE i będzie nadal dążył do pełnego wyrównania poziomu płatności bezpośrednich między państwami członkowskimi. To podejście odzwierciedlone zostało w projekcie stanowiska rządowego do pakietu legislacyjnego KE. Po przyjęciu przez Komitet do Spraw Europejskich (KSE) stanowisko to zostanie oficjalnie przekazane Sejmowi i Senatowi RP.

Ambitny plan KE zakłada, że przed majem 2019 roku negocjacje wieloletnich ram finansowych na lata 2021-2027 zostaną zakończone. Wiązałoby się to także z przyjęciem rozstrzygnięć dotyczących najistotniejszych elementów przyszłej WPR, w tym wyrównania płatności bezpośrednich. Należy pamiętać, że propozycje budżetowe i w zakresie kształtu instrumentów wsparcia w ramach WPR przedstawione przez KE pojawiły się w kontekście oceny nowych uwarunkowań i wyzwań stojących przed UE i związanych z tym podziałów interesów. Są one jednak punktem wyjściowym negocjacji i możliwa jest ich zmiana w ramach dyskusji i przy współpracy z innymi państwami członkowskimi. Nie przesądzają one o kształcie ostatecznych ustaleń. Należy je traktować jako początek formalnego procesu negocjacyjnego prowadzonego między państwami członkowskimi, Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską. W dyskusji tej resort rolnictwa będzie nadal konsekwentnie zabiegał o realizację polskich priorytetów dotyczących wysokości i podziału budżetu WPR, w tym o wyrównanie płatności bezpośrednich i jak najwyższą kopertę na wspieranie rozwoju obszarów wiejskich. Resort rolnictwa będzie dążył do tego, aby ostateczny wynik negocjacji dotyczących finansów UE i kształtu WPR zapewniał rozwiązania, które pozwolą na równe warunki konkurencyjności i dalszy zrównoważony rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce.

Z poważaniem,